

CO₂-AFGIFT PÅ LANDBRUGSPRODUKTION

Fremtidens landbrug skal være klimavenlig og økologisk. Det kræver en grundlæggende omlægning af selve landbrugsproduktionen og at den nyeste forskning og landmændenes håndværk og landbrugsfaglige viden herom kommer i spil.

I dag står selve landbrugsproduktionen for over 20 pct. af Danmarks klimabelastning, og der er ingen direkte regulering af landbrugets CO₂-udledninger. Udledningen sker fortrinsvist fra husdyrproduktionen og jordbrug. Fra husdyrproduktionen er det primært mælkeproduktionen samt produktionen af kvæg til slagtning. Men også svineproduktionen står – pga. dens størrelse – for en væsentlig del af udledningen af drivhusgasser.

Enhedslisten foreslår derfor, i tråd med anbefalingerne fra Miljøøkonomisk Råd, at der indføres en afgift på udledning af CO₂ på bedriftsniveau fra 2027. Afgiften foreslås at ligge på 700 kr./ton CO₂. I praksis betyder det, at der lægges afgifter på husdyr, på afgrødedyrkning samt på kunstgødning. Afgifterne differentieres mellem forskellige slags husdyr og afgrøder svarende til den beregnede udledning af drivhusgasser. På baggrund af beregninger fra Det Miljøøkonomiske Råd skønner vi, at det vil reducere CO₂-udledningen med 0,6 mio. ton per år fra 2027.

Tiltag	Mio. ton CO ₂ e reduktion i 2030
CO ₂ -afgift på landbrugsproduktionen	0,6

Anm.: Pga. afrundinger kan totalen afvige fra totalen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af output-data fra IFRO's ESERALDA-model og Miljøøkonomisk Råd (2018).

Vi har beregnet effekten på baggrund af output-data fra den økonomiske model over dansk landbrug, ESERALDA, som vi har fået tilsendt fra forskere på Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi. Vi har herefter anvendt samme metode som Det Miljøøkonomiske Råds 2018-rapport, som bl.a. indbefatter, at:

- Korrigere arealet og fordelingen på bedriftstyper
- Fremskrive arealet til 2030-niveau.
- Ændre størrelsen på elasticiteten for mælkeproducerende bedrifter med en husdyrtæthed på over 1,4 enheder pr. hektar.

For uddybende om metoden henvises til publikationen "Miljø og Økonomi 2018" samt tilhørende metodebilag.ⁱ

Derudover er det i vores beregninger antaget, at CO₂-afgiften indføres efter udtagning af 408.000 ha jord (dvs. ekskl. omlægning til energiafgrøder). På grund af mangel på data har vi beregningsteknisk indarbejdet dette som en proportional nedskrivning af arealet på alle bedriftstyper. Arealudtagningen svarer til en reduktion i det samlede landbrugsareal på 21 pct. af 2030-areal. Betydningen af jordudtagningen for virkningen af CO₂-afgiften på udledningen skønnes at være i størrelsesordenen 130.000 ton CO₂ årligt.

Som udgangspunkt vil det ikke påvirke priserne i butikkerne, da landbrugsvarer er udsat for konkurrence. Problemet er dog, at hvis forbruget ikke ændres, så vil efterspørgslen blot blive opfyldt af udenlandske varer, der ikke er pålagt en CO₂-afgift.

Afgiften indføres dog i forventning om, at de andre industrialiserede lande også reducerer deres udledninger og også vil indføre afgifter, kvoter eller tilsvarende tiltag over for landbrugsproduktionen, fordi de ellers ikke vil kunne indfri deres reduktionsforpligtelser. I 2024 – tre år inden afgiftens implementering – skal det undersøges om de lande, vi importerer fødevarer fra, har besluttet tiltag, der gør dem i stand til at leve op til deres klimaforpligtelser. Hvis det ikke er tilfældet, så vi står alene med at lave effektive tiltag over for udledninger fra landbruget, skal de andre lande varsles om, at Danmark ikke ensidigt vil afgiftsbelægge vores landbrugsproduktion. Provenuet fra en sådan straftold, der vil smitte af på priserne, vil efter vores princip skulle sendes tilbage til forbrugere med lav- og mellemindkomster gennem en forhøjelse af den grønne check.

Afgiftsprovenu

Provenuet fra CO₂-afgiften skønnes til 6,2 mia. kr. det første år. Provenuet anvendes til at finansiere en tilskudsordning til landbruget, som tilskynder den enkelte bedrift til at reducere sin CO₂-udledning mest muligt.

Det Miljøøkonomiske Råd foreslår en model, hvor tilskuddet er afkoblet fra den faktiske udledning for at give incitament til reduktion i udledningen. Konkret foreslår rådet, at man fastsætter tilskuddet ud fra en fordelingsnøgle baseret på afgiftsbetalingen i år 0, altså på baggrund af udledningen i året inden afgiften begynder. Jo mere den enkelte bedrift reducerer udledningen, jo mindre afgift betaler bedriften, og jo større gevinst har bedriften ved tilskudsordningen. Tilskudsordningen – sammen med det årlige klimatjek – vil derfor give landmændene både incitament og konkrete redskaber til at reducere udledningerne efter indførelsen af CO₂-afgiften. I takt med at udledningen falder, reduceres afgiftsprovenuet tilsvarende. Indførelsen af en CO₂-afgift vil som nævnt, ifølge beregninger baseret på IFRO's ESMERALDA-model og Det Miljøøkonomiske Råd, betyde, at statskassen tilføres et afgiftsprovenu på 6,2 mia. kr., som føres tilbage til bedrifterne efter en fast fordelingsnøgle.

Den enkelte landbrugsbedrift i klimabalace

Fremtidens klimavenlig og økologiske landbrug er et landbrug, der kræver stor landbrugsfaglig kompetence at drive. Vi skal udnytte landmandens store viden om den enkelte bedrift og i samarbejde med kyndig rådgivning kan den enkelte bedrift udvikle sig henimod en landbrugsbedrift i klimabalace. Enhedslisten foreslår, at landmanden sammen med en landbrugskonsulent udarbejder et klimatjek, der kortlægger bedriftens nuværende drivhusgasudledninger og en klimahandlingsplan, der hjælper landmanden med at planlægge en omstilling til et mere klimavenligt landbrug.

En landbrugsbedrifts klimaregnskab kan være komplekst, og består som oftest både af emissioner og kulstofbinding i markerne, et klimaaftryk fra transporten, klimaaftryk fra husdyrproduktionen og fra energi- og varmemeforbruget i staldbygningerne.

En kortlægning af potentialet for omlægning foreslås udført via et gratis klimatjek til landbrugsbedrifter, som herefter omsættes til en klimahandlingsplan for den enkelte bedrift. Det skal være et krav, at alle bedrifter årligt skal have udført et klimatjek og udarbejde en klimahandlingsplan. CO₂-afgiften for den enkelte bedrift kan herefter efterreguleres. I den enkelte bedrifts klimahandlingsplan kan der være tiltag, der både har til hensigt at mindske emissioner fra markdriften, øge kulstofbinding i jorden, mindske klimaaftrykket fra transporten og fra husdyrproduktionen og derudover også have fokus på at omstille energi- og varmemeforbruget i staldbygningerne til grøn energiⁱⁱ.

Den konkrete omstilling på bedriftsniveau kan fx indbefatte klimavenlig markdrift i form af faste kørespor, pløjefridyrkning, nedmuldning af halmen, sløjfe dræn på tørve jord, nedsat kvælstoftildeling, erstatte husdyrgødning med kvælstoffikserende bælgplanter, sædskifte der binder mere kulstof i jorden. Men det kan også indbefatte tiltag som fx flere træer på

landbrugsarealerne, da træer kan binde store mængder CO₂ fra atmosfæren og kan i form af læhegn samtidig betyde beskyttelse og gode levesteder for bestøvere og andre nyttedyr som bidrage positivt til landmandens jord og planter.

Der udvikles et klimahandlingsplan-værktøj, således at det er nemt for den enkelte landmand (evt. i samarbejde med en klimakonsulent) at udarbejde klimahandlingsplaner for bedriften. Klimahandlingsplanen for bedrifterne skal hjælpe den enkelte landmand med at begrænse CO₂-aftrykket fra deres bedrifter og samtidig pege på klimaløsninger, der også er økonomisk rentable for landmanden. Klimahandlingsplanen skal dække både klimabelastning/klimagevinst for driftsbygninger, dyrehold, transport og marker. Det skal samtidig være gratis for landmanden, at få et klimatjek og hjælp til at udarbejde en klimahandlingsplan for de enkelte landbrugsbedrifter. Der afsættes i alt 20 mio. kr. om året til værktøjet og rådgivning. Midlerne kan søges af fx landbrugsorganisationer til projektansættelse af landbrugsklimakonsulenter.

Det er helt afgørende, at det klimavenligt økologiske landbrug hele tiden udvikler sig. Vi ved allerede en del om klimaeffekter af en række tiltag i landbruget, men vi har langt fra afdækket potentialet af en bred vifte af tiltag. Det er selvfølgelig afgørende, at vi i Danmark er på forkant med forskningen og at vi har afprøvet og testet klimaeffekterne af tiltag på danske jorde og under dansk vejr- og klimaforhold. Enhedslisten mener, derfor at det er afgørende, at innovations- og forskningsmidler øremærket klima og landbrug fremadrettet sammenkobles med økologiforskningen for at opnå synergi mellem disse. I den sammenhæng skal der gives bedre muligheder for innovation af det klimavenlige økologisk landbrug og til at landmænd kan eksperimentere med forskellige klimatiltag, som vi endnu ikke kender effekten af og gerne i samarbejde med forskere. Dels for at indhente kvalitativ erfaring og dels for, at indhente data om de reelle klimaeffekter. Der mangler fx viden om hvordan sikrer nok proteiner til vores husdyr med nedgangen i landbrugsarealet, herunder hvilke arter af særligt proteinholdige afgrøder der med fordel kan fremmes og der mangler viden om effekt af en række tiltag, som fx skovlandbrug, holistisk afgræsning, biodynamisk dyrkning mm.

ⁱ Bilag kan findes på DØRs hjemmeside: <https://dors.dk/vismandsrapporter/oekonomi-miljoe-2018>

ⁱⁱ Økologisk Landsforening har udarbejdet et katalog over en lang række klimavirkemidler, som kan indgå som inspiration til bedrifternes klimahandlingsplan (<https://okologi.dk/media/2453748/klimakatalog.pdf>).